

Detaljerade miljömål 2016-2019 med utgångspunkt i det miljöpolitiska programmet för Västerbottens läns landsting 2012-2020.

(Fastställt av landstingsstyrelsen 2015-10-20)

1. Inledning

Landstingsfullmäktige antog den 14-15 november 2006 ett miljöpolitiskt program för Västerbottens läns landsting 2007-2020 med miljöpolicy och övergripande mål för miljöarbetet i Västerbottens läns landsting. Programmet reviderades den 20 november 2012 för att förstärka målens koppling till klimatfrågan samt klimatfrågans betydelse för hälsa.

Det miljöpolitiska programmet utgår från de nationella målen för miljö, folkhälsa och transportpolitik, och anger inriktningen för landstingets miljöarbete fram till år 2020. Målen fokuserar på områden där landstingets verksamhet har mest påverkan på miljön. Dessa områden är Fastigheter och energianvändning, Trafik, Läkemedel och lustgas, Produkter och kemikalier, Avfall samt Organisation och utbildning.

Landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt nämnden för funktionshinder och habilitering har i uppdrag att fastställa detaljerade mål som berör deras verksamheter för genomförandet av det miljöpolitiska programmet.

2. Detaljerade mål för miljöarbetet i Västerbottens läns landsting 2016-2019

För tydliggörande av landstingets miljöarbete under perioden 2016-2019 har landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt nämnden för funktionshinder och habilitering formulerat detaljerade mål där vissa av målen är gemensamma för styrelse och nämnder medan andra enbart gäller för respektive styrelse eller nämnd. En sammanställning av mål och fastställande styrelse/nämnd redovisas i bilaga 1.

Lagstiftning och nationella mål inom miljö, folkhälsa och transport är vägledande för de detaljerade målens nivå (målvärden). För de flesta av de detaljerade målen har år 2005 eller 2009 använts som basår för jämförelser under perioden 2016-2019. Utgångsvärde och målvärde för respektive mål framgår av bilaga 2.

De detaljerade målen ligger till grund för landstingsdirektörens handlingsplan med aktiviteter. Denna anger hur de detaljerade målen för miljöarbetet ska omsättas i praktiken.

Uppföljning av samtliga detaljerade mål sker årligen och resultatet av hur måluppfyllelsen fortskrider görs i samband med årsrapporten.

Landstingsstyrelsens detaljerade mål ska revideras under år 2019 inför fastställandet av detaljerade mål för den kommande mandatperioden.

2.1 Fastigheter och energianvändning

Fullmäktige har fastställt följande övergripande mål för området Fastigheter och energianvändning:

- Energianvändningen minskar
- Andelen förnybar energi ökar
- Ett kretsloppsanpassat och resurssnålt synsätt tillämpas vid samtliga ny- och ombyggnationer samt rivningsarbeten

Detalj mål

Landstingsstyrelsen fastställer tre detaljmål för området Fastigheter och energianvändning:

1. Den totala energianvändningen¹ i landstingets fastigheter har minskat med 23 procent år 2019 till 101,9 GWh.
2. Investering utgift för förnybar elproduktion installerad i landstingets fastighetsbestånd utgör minst 1 procent av årlig kostnad för inköpt el.
3. I byggprojekt miljöbedöms ingående material enligt byggvarudatabasen Byggvarubedömningen eller motsvarande.

2.2 Trafik

Fullmäktige har fastställt följande övergripande mål för området Trafik:

- Miljö- och trafiksäkerhetsprestandan från den trafik landstinget genererar har ökat
- Landstinget deltar i samhällsdebatten om hälsa kopplat till miljö och trafiksäkerhet

Detalj mål

Landstingsstyrelsen fastställer tre detaljmål för området Trafik:

4. Koldioxidutsläppen från landstingets samtliga tjänsteresor har minskat med 17 procent år 2019.
5. Koldioxidutsläppen per personkilometer från den kollektivtrafik som landstinget beställer av Länstrafiken har minskat med 37 procent och utgör högst 50 g per personkm år 2019.
6. Koldioxidutsläppen från landstingets sjukresor minskar årligen under programperioden.

¹ Med total energianvändning avses köpt el, värme och kyla till landstingets fastigheter.

2.3 Läkemedel och lustgas

Fullmäktige har fastställt följande övergripande mål för området Läkemedel och lustgas:

- Utsläppen av svårnedbrytbara läkemedel minimeras
- Utsläpp av lustgas och narkosgaser med negativ inverkan på miljön minimeras.

Detalj mål

Landstingsstyrelsen fastställer två detaljmål för området Läkemedel och lustgas:

7. Utsläpp och kassation av läkemedel har minskat enligt handlingsplan år 2019.
8. Utsläpp av lustgas har minskat med 60 procent år 2019.

2.4 Produkter och kemikalier

Fullmäktige har fastställt följande övergripande mål för området Produkter och kemikalier:

- Andelen certifierat ekologiska livsmedel som konsumeras i landstinget ökar
- Produkter och kemikalier innehållande utfasningsämnen som enligt Kemikalieinspektionen är hälso- och miljöskadliga har minimerats
- Avloppsrör är fria från kvicksilver

Detalj mål

Landstingsstyrelsen fastställer fyra detaljmål för området Produkter och kemikalier:

9. Andelen ekologiska livsmedel utgör minst 35 procent av den totala inköpskostnaden för livsmedel år 2019. Varorna ska i största möjliga mån upphandlas lokalt och klimatsmart.
10. Andelen socialt och etiskt märkta livsmedel utgör 5 procent av den totala inköpskostnaden för livsmedel år 2019.
11. Varor och kemiska produkter innehållande hälso- och/eller miljöfarliga ämnen minskar årligen under programperioden enligt upprättad lista.
12. Sociala krav enligt uppförandekoden² ställs vid alla upphandlingar av berörda produktkategorier 2019.

² Landstingsstyrelsen har den 15 december 2009 beslutat om att ansluta sig till samarbete för uppföljning av sociala krav i upphandlingskontrakt och att godkänna uppförandekod för leverantörer.

2.5 Avfall

Fullmäktige har fastställt följande övergripande mål för området Avfall:

- Den totala mängden avfall minskar
- Mängden farligt avfall minskar
- Andelen av det konventionella avfallet som sorteras till återvinning ökar

Detalj mål

Landstingsstyrelsen fastställer fyra detaljmål för området Avfall:

13. Den totala mängden avfall har minskat med 5 procent per vårdtillfälle år 2019.
14. Mängden farligt avfall har minskat med 50 procent per viktade vårdtjänster år 2019.
15. Andelen konventionellt avfall som sorteras till återvinning är minst 35 procent år 2019.
16. Användningen av utvalda engångsprodukter har minskat med 15 procent till år 2019.

2.6 Organisation och utbildning

Fullmäktige har fastställt följande övergripande mål för området Organisation och utbildning:

- Miljöledningssystemet tillämpas i landstingets samtliga verksamheter och utgör ett stöd i det dagliga arbetet.

Detalj mål

Landstingsstyrelsen fastställer två detaljmål för området Organisation och utbildning:

17. Miljöledningssystemet är implementerat i landstingets samtliga verksamheter samt integrerat i landstingets ledningssystem år 2019.
18. Andelen anställda som har genomgått miljöutbildning är 95 procent år 2019.

Sammanfattning av detaljerade mål för perioden 2016-2019

Detalj mål 2016 – 2019	Fastställs av:		
	Lts	HSN	NFH
1. Den totala energianvändningen i landstingets fastigheter har minskat med 23 procent år 2019 till 101,9 GWh.			
2. Investeringsutgift för förnybar elproduktion installerad i landstingets fastighetsbestånd utgör minst 1 procent av årlig kostnad för inköpt el.			
3. I byggprojekt miljöbedöms ingående material enligt byggvarudatabasen Byggvarubedömningen eller motsvarande.			
4. Koldioxidutsläppen från landstingets samtliga tjänsteresor har minskat med 17 procent år 2019.			
5. Koldioxidutsläppen per personkilometer från den kollektivtrafik som landstinget beställer av Länstrafiken har minskat med 37 procent och utgör högst 50 g per pkm år 2019.			
6. Koldioxidutsläppen från landstingets sjukresor minskar årligen under programperioden.			
7. Utsläpp och kassation av läkemedel har minskat enligt handlingsplan år 2019.			
8. Utsläpp av lustgas har minskat med 60 procent år 2019.			
9. Andelen ekologiska livsmedel utgör minst 35 procent av den totala inköpskostnaden för livsmedel år 2019. Varorna ska i största möjliga mån upphandlas lokalt och klimatsmart.			
10. Andelen socialt och etiskt märkta livsmedel utgör 5 procent av den totala inköpskostnaden för livsmedel år 2019.			
11. Varor och kemiska produkter innehållande hälso- och/eller miljöfarliga ämnen minskar årligen under programperioden enligt upprättad lista.			
12. Sociala krav enligt uppförandekoden ställs vid alla upphandlingar av berörda produktkategorier 2019.			
13. Den totala mängden avfall har minskat med 5 procent per vårdtillfälle år 2019.			
14. Mängden farligt avfall har minskat med 50 procent per viktade vårdtjänster år 2019.			
15. Andelen konventionellt avfall som sorteras till återvinning är minst 35 procent år 2019.			
16. Användningen av utvalda engångsprodukter har minskat med 15 procent till år 2019.			
17. Miljöledningssystemet är implementerat i landstingets samtliga verksamheter samt integrerat i landstingets ledningssystem år 2019.			
18. Andelen anställda som har genomgått miljöutbildning är 95 procent år 2019.			

Nyckeltal, utgångsvärde för respektive mål (basår 2005 och/eller 2009) inklusive målvärde år 2019

Vissa miljömål har mer än ett nyckeltal kopplade till redovisning av måluppfyllelsen. Dessa ytterligare nyckeltal är markerade med grå text.

	Detaljerat mål	Nyckeltal	Basdata som krävs	Utgångsvärde VLL totalt 2005 /2009	Målvärde VLL totalt 2019
1.	Den totala energianvändningen i landstingets fastigheter har minskat med 23 procent år 2019 till 101,9 GWh.	Procent Elanv: kWh/m ² BRA-yta Värmeanv: kWh/m ² BRA-yta	GWh totalt (el, värme, kyla) VLL kWh totalt VLL BRA-yta totalt VLL kWh totalt VLL BRA-yta totalt VLL OBS! Normalårskorrigerat	2009: 132,4 GWh 2005:129,7 kWh/m ² 2009: 128 kWh/m ² 2005: 128,5 kWh/m ² 2009: 127 kWh/m ²	2019: 101,9 GWh
2.	Investeringsutgift för förnybar elproduktion installerad i landstingets fastighetsbestånd utgör minst 1 procent av årlig kostnad för inköpt el.	Procent	Årlig investeringskostnad för förnybar elproduktion Årlig kostnad inköpt el	2014: 0 procent	2019: ≥ 1 procent
3.	I byggprojekt miljöbedöms ingående material enligt byggvarudatabasen Byggvarubedömningen eller motsvarande.	Procent	Miljöbedömda projekt med investeringsutgift över 3 Mkr Totalt antal projekt med investeringsutgift över 3 Mkr	2014: 0 procent	2019: 100 procent
4.	Koldioxidutsläppen från landstingets samtliga tjänsteresor har minskat med 17 procent år 2019.	Procent Tjänsteresor med bil: procent Andel miljöfordon: procent Tjänsteresor Umeå – Stockholm: procent:	Ton CO ₂ (verksamhetsbil, hyrbil, buss, tåg flyg, och privat bilar) Ton CO ₂ (verksamhetsbil och hyrbil) Totalt antal miljöfordon Totalt antal tjänstebilar och inhyrda bilar Antal resor Umeå-Stockholm med tåg Totalt antal resor Umeå-Stockholm	2009: 2 730 ton 2009: 1 080 ton 2005: 10 procent 2009: 44 procent 2009: ca 0	2019: 2 266 ton

	Detaljerat mål	Nyckeltal	Basdata som krävs	Utgångsvärde VLL totalt 2005 /2009	Målvärde VLL totalt 2019
5.	Koldioxidutsläppen per personkilometer från den kollektivtrafik som landstinget beställer av Länstrafiken har minskat med 37 procent och utgör högst 50 g per pkm år 2019.	Procent Koldioxidutsläpp: procent Energiförbrukning: procent	Gram CO ₂ /pkm från trafik som LT beställer. Ton CO ₂ för trafik som VLL beställer MWh för trafik VLL beställer.	2014: 79,09 g CO ₂ /pkm 2009: 2009: 9 670 MWh	2019: 50 g CO ₂ /pkm
6.	Koldioxidutsläppen från landstinget sjukresor minskar årligen under programperioden.	Procent	Ton CO ₂ från sjukresor med taxi, flyg, tåg, buss. Sjukresor/ eget resande där kunden har begärt ersättning är exkluderat..	2014:	2019: < än år 2015-2018
7.	Utsläpp och kassation av läkemedel har minskat enligt handlingsplan år 2019.	Se handlingsplan. Flera nyckeltal omfattas			
8.	Utsläpp av lustgas har minskat med 60 procent år 2019	Procent	Kilo utsläpp mängd lustgas Totalt antal kilo inköpt mängd lustgas	2005: 4 910 kg	2019: 1 964 kg
9.	Andelen ekologiska livsmedel utgör 35 procent av den totala inköpskostnaden för livsmedel år 2019. Varorna ska i största möjliga mån upphandlas lokalt och klimatsmart.	Procent	Kostnad inköp ekologiska livsmedel Total kostnad inköp livsmedel	2009: 3,7 procent	2019: 35 procent
10.	Andelen socialt och etiskt märkta livsmedel utgör 5 procent av den totala inköpskostnaden för livsmedel år 2019.	Procent	Kostnad inköp socialt/etiskt märkt livsmedel Total kostnad inköp livsmedel	2010: 2 procent	2014: 5 procent
11.	Varor och kemiska produkter innehållande hälso- och/eller miljöfarliga ämnen minskar årligen under programperioden enligt upprättad lista.	Procent	Antal utfasade varor och kemiska produkter på substitutionslistan Totalt antal varor och kemiska produkter på substitutionslistan	2016: listan tas fram	2019: 100 procent
12.	Sociala krav enligt uppförandekoden ställs vid alla upphandlingar av berörda produktkategorier år 2019.	Procent	Antal upphandlingar som omfattas där krav ställts. Totalt antal upphandlingar som omfattas där krav ställs.	2009: 0 procent	2019: 100 procent

	Detaljerat mål	Nyckeltal	Basdata som krävs	Utgångsvärde VLL totalt 2005 /2009	Målvärde VLL totalt 2019
13.	Den totala mängden avfall har minskat med 5 procent per vårdtillfälle år 2019.	mängd avfall (kg) vårdtillfälle (st)	Kilo avfall totalt för sjukhusen (exkl FA) Vårdtillfällen för sjukhusen	2009: 38 kg /vårdtillfälle	2019: 36,1 kg /vårdtillfälle
14.	Mängden farligt avfall har minskat med 50 procent per viktade vårdtjänster år 2019.	FA (kg) /viktade vårdtjänster	Kilo FA för sjukhusen Viktade vårdtjänster, sjukhusen	2005: 0,0021 kg FA/viktade vårdtjänster	2019: 0,001 kg FA/viktade vårdtjänster
15.	Andelen konventionellt avfall som sorteras till återvinning är minst 35 procent år 2019.	Procent	Kilo källsorterat återvinningsmaterial för sjukhusen Kilo avfall totalt (exkl FA) för sjukhusen.	2005: 14 procent	2019: 35 procent
16.	Användningen av utvalda engångsprodukter har minskat med 15 procent till år 2019.	Procent	Antal utfasade engångsprodukter på listan Totalt antal engångsprodukter på listan	2016: listan tas fram	2019: 100 procent
17.	Miljöledningssystem är implementerat i landstingets samtliga verksamheter samt integrerat i landstingets ledningssystem år 2019.	Procent	Antal basenheter som har implementerat MLS Totalt antal basenheter	2014: 0 procent	2019: 100 procent
18.	Andelen anställda som har genomgått miljöutbildning är 95 procent år 2019.	Procent	Antal anställda som genomgått miljöutbildning Totalt antal anställda	2014: 0 procent	2019: 95 procent